Nr. 10—11 Warszawa, 1 września 1921 r. Rok V

SIŁA

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU REWIZYJNEGO SPÓŁDZIELNI KREDYTOWYCH W WARSZAWIE

ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI: WARSZAWA, JASNA 1, LOKAL BANKU TOW. SPÓŁDZIELCZYCH. TEL. 32-44, 85-75.

PRENUMERATA: 150 mk. kwartalnie. Dla Spółdzielni Związkowych 100 mk. kwartalnie.

CENA OGŁOSZEŃ: Cała strona—5000 mk.; 1/2 str.—3000 mk.; 1/4 str.—2000 mk.; 1/8 str.—1000 mk.; 1/16 str.—500 mk.; drobne ogłoszenia 50 mk. za wiersz petitowy lub jego miejsce.

„NARODY, KTÓRE NIE UMIEJĄ PRACOWAĆ I OSZCZĘDZAĆ, ZNIKNĄ Z POWIERZCHNI ZIEMI".

Kasy szkolne a oszczędność.

Spółdzielnie powinny budzić w swojem otoczeniu zamiłowanie do oszczędności przedewszystkiem ze względu na własny interes; im głębiej bowiem zakorzenia się to zamiłowanie wśród ludności, tem łatwiej napływają do spółdzielni środki obrotowe, praca spółdzielni odbywa się w atmosferze tem większego spokoju i równowagi, a usługi w kierunku zwalczania lichwy są tem wydatniejsze. Napływ gotówki daje możność rozporządzania środkami obrotowymi w sposób różnorodny tak co do wysokości udzielanych pożyczek, jak co do terminu ich zwrotu. Gdy się rozporządza dużym kapitałem obrotowym, to się ma możność udzielania pożyczek i małych i dużych; klijentela spółdzielni jest bardziej różnorodna, a jej wływ na zacieranie różnic stanowych na wytwarzanie zwartości społecznej potężnieje. Małe środki obrotowe z konieczności każą segregować obywateli na stany, na klasy: nędzarz ma iść po ratunek do spółdzielni, człowiek zamożniejszy, potrzebujący funduszu większego do swego gospodarstwa już musi iść do zakładu „o charakterze kapitalistycznym", do spółki akcyjnej lub do kapitalisty prywatnego. Z klijentem zamożniejszym usuwa się jednak w stronę innego zakładu kredytowego i znaczna część zysku spółdzielni. Wypracowanie więc dochodu na pokrycie kosztów handlowych w drobnej spółdzielni staje się tem trudniejsze, a przez to koszt pożyczki drobnej musi się podnosić i klijent ubogi nie odczuwa dobrodziejstwa taniej pożyczki w tym stopniu, jakby się to mogło odbywać przy równoczesnem obsługiwaniu gospodarstw większych, na które, na upartego, możnaby nawet przerzucić pewne ciężary w większej mierze, niż na pożyczki dla ludzi znajdujących się w wyjątkowo ciężkiem położeniu materjalnem.

Słowem — duże środki obrotowe pozwalają na prowadzenie przez spółdzielnie nawet pewnej polityki społecznej, na wytwarzanie w spółdzielniach ognisk, przy których krzepnie i rozwija się solidarność różnych stopni zamożności, różnych poziomów kultury i wiedzy i przy których powstaje praktyczna szkoła współżycia, wzajemnego wyrozumienia, wzajemnej oceny potrzeb materjalnych i częstokroć potrzeb moralnych.

Im zmysł oszczędności w środowisku spółdzielni potężniejszy, tem stalszy jest—z drugiej strony—czas, na który oszczędności zostają spółdzielni powierzone. A to znowu daje możność uwzględnienia różnoradnych potrzeb otoczenia. Z wkładu długoterminowego możemy czynić użytek, jaki nam się podoba; możemy udzielać pożyczek na termin, na jaki nam fundusze powierzono, choćby i na lata całe, ale możemy również skierować je na cele obrotów doraźnych, krótkoterminowych, — na handel, na operacje pośredniczące. Tymczasem otoczenie zdenerwowane, nieufne, do gromadzenia oszczędności nie włożone, na taką działalność spółdzielni nie pozwoli: co chwila będzie pukało o swoje fundusze. Spółdzielnia będzie miała w takiem otoczeniu pieniądze, ale żadnego z nich użytku na dłuższy czas jej zrobić nie wolno, jeżeli sobie nie chce zatruć życia i nie chce ostatecznie zniechęcić ludzi do oszczędzania i do składania oszczędności w zakładzie kredytowym. Wobec tego musi się uzbroić w niesłychanie wielką cierpliwość i nie dać się skusić pomimo najponętniejszych obietnic wielkiego zysku. Dopiero ta niewzruszona wytrwałość stopniowo obudzi zaufanie ciułaczy, zachęci ludzi do składania pieniędzy, uspokoi ich i da możność obracania ich groszem w sposób coraz różnorodniejszy, pod względem terminu, na jaki umieszczamy powierzone sobie fundusze.

Widzimy więc, że charakter, rodzaj działalności spółdzielni jest ściśle uzależniony od charakteru, od rodzaju powierzanych jej środków, od gatunku oszczędności, jakie się gromadzą w otoczeniu spółdzielni.

Spółdzielnie zatem nie mogą przechodzić koło tej sprawy obojętnie, muszą się zastanawiać, jak i kogo można do składania oszczędności zachęcić, ażeby sobie zapewnić środki obrotowe i wywrzeć pożądany wpływ na otoczenie.

Niechaj te oszczędności będą na razie nawet niewielkie, ale niech przygotowują grunt na przyszłość. Z tego względu musimy zwrócić uwagę przedewszystkiem na szkoły, na młodzież.

Przed wojną w tym kierunku rozwinęły zabiegi spółdzielnie kredytowe w byłym zaborze pruskim i w zaborze austryjackim. Powoli zaczęła naśladować tę pracę i Kongresówka. Opracowano statuty kas oszczędności po niektórych szkołach, wydano wzory książek rachunkowych — i znowu wszystko to jakby w wodę wpadło. A przecież dziś szkół mamy więcej, przecież nieraz nauczycielstwo rwie się do pracy społecznej. Niechże nie szuka warsztatu daleko, bo tuż pod ręką ma duszę dziecka, ma zarodek obywatela polaka, który musi ukształcić, przygotować do życia, uzdolnić do obrony podstaw bytu narodowego, zzewnątrz i zwewnątrz.

Spółdzielnie muszą zawrzeć przymierze ze szkołą, a nauczycielstwo ze spółdzielnią kredytową. To ich wspólny interes, to ich wspólne pole pracy, które trzeba znowu uprawiać, bo mu grozi zachwaszczenie, z którem później rady sobie nie damy.

Aby rozpocząć w tym kierunku pracę, podajemy tymczasem wzór statutu dla szkolnej kasy oszczędności, a w swoim czasie potraktujemy sprawę stosunku młodzieży do oszczędności przez specjalną ankietę.

Byłoby jednak pożądane, aby już dziś z jednej strony kierownicy spółdzielnie, z drugiej strony nauczycielstwo zwróciło na tę sprawę baczną uwagę.

A. R.

STATUT
szkolnej kasy oszczędności „Skarbonki“ przy zakładzie naukowym.

§ 1.

Skarbonka ma na celu: 1) budzenie wśród młodzieży właściwych pojęć o oszczędności, 2) wczesne przyzwyczajanie do oszczędności, 3) ułatwienie gromadzenia i oprocentowania najdrobniejszych kwot, uzyskanych czy to w drodze darowizny, czy zarobku osobistego, aby zatem 4) zapobiegać wydatkowaniu bez pożytku i należytego zastanowienia i 5) umożliwiać zapewnienie młodzieży niezbędnych środków na pierwsze potrzeby po ukończeniu szkoły.

§ 2.

Dla osiągnięcia tego celu Skarbonka urządza, a) perjodyczne pogadanki z dziedziny oszczędności, b) prowadzi właściwą kasę oszczędności, c) zbiera dane statystyczne, dotyczące rozwoju oszczędności w danym zakładzie naukowym.

§ 3.

Sprawy Skarbonki prowadzą: 1) Zarząd i 2) Komisja Rewizyjna.

§ 4.

Zarząd składa się z trzech członków, z grona nauczycielskiego danego Zakładu naukowego, delegowanych przez Radę Pedagogiczną na rok jeden. Członkowie ci wybierają z pośród siebie przewodniczącego, rachmistrza i skarbnika.

§ 5.

Do obowiązków Zarządu należy: a) rozpowszechnianie pojęć o oszczędności (oszczędzanie czasu, ubrania, pieniędzy i t. d.), b) przyjmowanie i wydatkowanie wkładek, ofiar i innych sum, c) przechowywanie i piecza nad funduszami Skarbonki, d) wydawanie instrukcji, wewnętrznych zarządzeń, słowem administracja wszystkiemi sprawami Skarbonki.

§ 6.

Przewodniczący reprezentuje Skarbonkę bez spespecjalnego na to upoważnienia we wszystkich jej

---

W sprawie naszej waluty.

(Ciąg dalszy).

Jak widzimy argumenty o zbędności kruszcu dla stworzenia zdrowego systemu pieniężnego nie przedstawiają się zbyt poważnie, z drugiej zaś strony o wadach systemu niewartościowych pieniędzy można jeszcze wiele powiedzieć.

Wyobraźmy sobie, że system pieniędzy papierowych, pozbawionych jakiegokolwiek pokrycia, jest przyjęty w państwie będącym w stanie ekonomicznego rozkwitu, mającym budżet w równowadze i bilans płatniczy zamknięty bez niedoboru, przyczem emisja pieniędzy i kontrola nad nią jest określona ustawami dającemi wraz z powyższemi pomyślnemi warunkami dostateczne gwarancje wobec inflacji. Czy w tak idealnych warunkach pieniądz papierowy będzie równie idealnie funkcjonował? Nie. Przedewszystkiem stan ekonomiczny państwa zupełnie naturalnie ulega ciągłym wahaniom, stosunek przywozu do wywozu, zależnie od charakteru towarów [1]), stanowiących przedmiot handlu zagranicznego, w każdym miesiącu może być innym, te wahania będą się odźwierciadlać w kursie waluty, przytem ten ostatni wahać się będzie silniej, gdyż miarą jego będzie nie rzeczywisty stan rzeczy, a jego subjektywna ocena, na której zawodowa spekulacja giełdowa swego piętna wycisnąć nie omieszka. Następnie nie należy zapominać jakie znaczenie dla obiegu pieniężnego ma psychika mas i ich chwilowy nastrój. Dlatego, by system pieniężny dobrze działał nie wystarcza, by był dobrym, trzeba jeszcze aby nikt nie miał co do tego wątpliwości. Każdy obywatel nie może się samodzielnie zorjentować w stanie gospodarczym kraju i państwa i stopień jego zaufania do papierowej waluty będzie u niego zawsze czemś niestałem, nieokreślonem i w rezultacie nieobliczalnem. Leżące w bankowym skarbcu złote pokrycie banknotów jest tym czułym aparatem, który automatycznie zaalarmuje nas o niebezpieczeństwie, i jeżeli tylko mamy jakiekolwiek wątpliwości to z łatwością możemy się przekonać, czy wszystko jest w porządku. Wymieniono nam banknoty na złoto, a więc możemy być spokojni; na tą nieufność i nadwrażliwość ludzi, która cechuje obecne stosunki,—przy takim systemie nie ma miejsca.

Następnie państwo mające walutę papierową jest silnie skrępowane w swym handlu zagranicznym. Władza państwowa jest władzą tylko na swojem terytorjum, i stworzywszy pjeniądz nie może go narzucić zagranicy. Rolę pieniądza międzynarodowego spełniało dotąd złoto, niezależnie od tego, jakie stemple, jakie napisy były na nim wybite. Państwo, mające walutę złotą, miało jednocześnie walutę międzynarodową. Przy walucie papierowej handel zagraniczny z konieczności staje się handlem zamiennym, jak to

[1]) Niektóre towary mają charakter wyraźnie sezonowy.

sprawach i stosunkach z osobami trzeciemi i instytucjami. Podpisuje wespół z rachmistrzem lub skarbnikiem wszystkie papiery i dokumenty.

§ 7.

Skarbnik odbiera wkładki i potwierdza je w książeczkach wkładowych i lokuje wpływy w instytucji finansowej, przez Zarząd obranej.

§ 8.

Rachmistrz prowadzi rachunkowość Skarbonki i rachunek należności każdego ciułacza zosobna, wreszcie sporządza bilanse miesięczne i sprawozdania roczne.

§ 9.

Posiedzenia Zarządu odbywają się co miesiąc. Na posiedzeniach prowadzi się protokóły.

§ 10.

Komisja Rewizyjna składa się z dwu lub trzech osób z grona nauczycielskiego delegowanych na sesji pedagogicznej na rok jeden. Komisja ma prawo w każdym czasie sprawdzać wszystkie książki Skarbonki i daje swoją opinję w sprawozdaniu i bilansie rocznym.

§ 11.

Rok operacyjny Skarbonki odpowiada rokowi kalendarzowemu.

§ 12.

Uczestnikiem Skarbonki może być każdy wychowaniec lub wychowanka danego zakładu naukowego.

§ 13.

Po złożeniu pierwszej wkładki uczestnik otrzymuje od skarbnika książeczkę wkładową, która służy do zapisywania wszelkich obrotów na rachunku właściciela.

§ 14.

Książeczka wystawiona jest na nazwisko uczestnika i nie może być innej osobie ustąpiona.

§ 15.

W razie zgubienia książeczki wkładowej uczestnik Skarbonki winien zawiadomić Zarząd, który w jego rachunku osobistym robi odpowiednią adnotację. Jeżeli po 4 tygodniach, pomimo publicznego uwiadomienia o tem w szkole, książeczka się nie znajdzie, należy uczestnikowi wydać nową książeczkę, wpisując do niej wszystkie obroty i zaznaczając, że został wydany duplikat, który unieważnia poprzednią książeczkę.

§ 16.

Złożone pieniądze podlegają oprocentowaniu; procent oblicza się od całych marek i za całe miesiące; a w końcu roku operacyjnego dopisuje się każdemu uczestnikowi do wkładu.

§ 17.

Zarząd określa najmniejszą wkładkę, dnie w tygodniu, w których odbywa się zbieranie wkładek, wreszcie instytucję finansową, do której ma się składać uzbierane oszczędności na jedną wspólną książeczkę, wydaną na imię Skarbonki.

§ 18.

Wypłata należności następuje: 1) przy wystąpieniu uczestnika z zakładu naukowego i 2) w razie śmierci.

§ 19.

W razie wyjątkowej potrzeby uczestnikowi raz do roku za zgodą Zarządu Skarbonki i rodziców uczestnika przysługuje prawo do podniesienia części uzbieranego funduszu, nie przenoszącej połowy ogólnej

---

mamy możność teraz obserwować, i prowadzony jest albo w sposób rabunkowy przez spekulantów, albo też w sposób niesłychanie ciężki i krępujący przy współudziale i drobiazgowej kontroli ze strony państwa (umowy kompensacyjne, reglamentacja przywozu i wywozu, etc.). Niesłychane trudności wywołuje nie tylko pokrywanie chwilowych nadwyżek przywozu nad wywozem, ale każda niemal tranzakcja, a konieczne niemal łączenie w jednem pozedsiębiorstwie importu i eksportu szkodliwie się odbija na technice handlu.

Nasz ziemianin sprzedający do Francji drzewo nie może się zajmować zakupem galanterji, a sprowadzający z Anglji maszyny fabrykant nie może się zająć eksportem jaj. Tymczasem papierowa waluta stwarza warunki, przy których nietylko państwo z państwem, ale kupiec z kupcem muszą prowadzić zamienny handel lub też operować walutą i handel łączyć z grą giełdową.

Projekty niektórych niemieckich ekonomistów o zachowaniu przy papierowej walucie specjalnego zapasu złota dla potrzeb handlu zagranicznego, doprowadziłyby, gdyby ostatni do rozmiarów przedwojennych powrócił, do stworzenia w kraju dwóch równorzędnych, a nie związanych ze sobą systemów pieniężnych.

Jak widzimy więc istniejące obecnie systemy waluty papierowej ostać się nie mogą, żadne reformy i wysiłki nie zrobią z tego nienormalnego, niezdrowego systemu pieniężnego czegoś, co by mogło zadowolnić nasze wymagania; powrót do waluty opartej na kruszcu jest koniecznym.

Dotąd rozmyślnie nie poruszaliśmy sprawy, dlaczego złoto—a nie srebro, platyna lub inny metal jest najbardziej odpowiednim materjałem na pieniądze, sprawa ta wymaga szczegółowego oświetlenia i teraz się nią zajmiemy.

ZŁOTO.

Jak wspominaliśmy wyżej wszelkie pieniądze towarowe w rozwoju historycznym ustąpiły miejsca metalom. Przyczyną tego była odporność metali na wpływy atmosferyczne, która pozwalała je przechowywać bez zmniejszenia się wartości, następnie ich wielka wartość użytkowa, która pozwalała niewielkiemi ich ilościami dokonywać tranzakcji wymiany wielkich ilości innych dóbr, wreszcie ich łatwa podzielność.

Nie mamy tu na myśli podzielności litylko fizycznej. Metale można dzielić z wielką bardzo dokładnością na drobne części i te drobne kawałki w razie potrzeby można znów stopić w jedną bryłę; ma to wielkie znaczenie dla wypełniania funkcji obiegowych, nie mniej jednak ważnym jest to, że wartość metalu nie ulega wskutek podziału żadnej zmianie (jak to się dzieje np. z futrami, drogiemi kamieniami i t. p.). Tę cechę metali możnaby w odróżnienie od fizycznej nazwać podzielnością ekonomiczną. Prócz tego szerokie i rozmaite zastosowanie metali do najróżnorodniejszych

sumy znajdującej się w danej chwili na rachunku uczestnika.

§ 20.

Czynności Skarbonki podczas wakacji szkolnych ustają.

§ 21.

Corocznie Zarząd łącznie z Komisją Rewizyjną dysponuje według swego uznania czystą nadwyżką, mogącą powstać z obrotów Skarbonki lub też innymi funduszami, nie mającymi przeznaczenia specjalnego na rzecz młodzieży danej szkoły albo drogą udzielenia pomocy doraźnej, albo drogą tworzenia kapitałów stypendjalnych i zapomogowych ogólnych.

§ 22.

W razie likwidacji Skarbonki wszystkie fundusze nie będące na rachunkach poszczególnych uczestników dysponuje się w sposób przewidziany w § 21.

§ 23.

Zarząd ma prawo przyznawać uczęstnikom od wkładów stopę procentową o $\frac{1}{2}$% niższą od tej, jaką Skarbonka pobierać będzie od instytucji finansowej w której składa się jej pieniądze, przeznaczając wynikłą stąd różnicę na potrzeby związane z prowadzeniem Skarbonki.

Ustawa o podatkach od spółdzielni.

W „*Czasopiśmie Spółdzielni Rolniczych*“ czytamy wzmiankę dostatecznie charakteryzującą chaos w dziedzinie podatkowej i brak inicjatywy ze strony naszych władz państwowych, które nie mogą się zdobyć na zniesienie nie tylko b. zaborów, ale nawet utworzonych w czasie wojny t. zw. okupacji.

„Na podanie Związku Rewizyjnego do Ministerstwa Skarbu o zrównanie w sprawach pod względem opłat stemplowych spółdzielni pożyczkowych, znajdujących się na terenie b. okupacji niemieckiej, z takiemiż spółdzielniami, znajdującemi się na terenie b. okupacji austryjacko-węgierskiej w b. Kongresówce, Ministerstwo to odpowiedziało, że nie może na to zezwolić, gdyż na każdych z tych terenów obowiązują inne rozporządzenia, wydane w swoim czasie przez b. władze okupacyjne, a zmiana tych rozporządzeń może nastąpić tylko w drodze ustawodawczej.

W ten sposób utrzymany jeszcze został na jakiś czas podział państwa pod tym względem nie tylko na dzielnice, lecz i na utworzone w czasie wojny okupacje.

Utrzymane zostały również w dalszym ciągu wszystkie braki i niedokładności w obowiązujących spółdzielnie przepisach o podatkach i opłatach stemplowych.

Uleczyć i usunąć niezdrowe pod tym względem warunki może jedynie oddzielna ustawa o podatkach i opłatach od spółdzielni, obowiązująca w całem państwie i znosząca wszystkie dotychczasowe przepisy w tej dziedzinie dotyczące spółdzielnie, a zawarte w wielu trudnych do zrozumienia i wykonania ustawach i rozporządzeniach.

Związek Rewizyjny polskich stowarzyszeń rolniczych, po otrzymaniu wyżej podanej odpowiedzi wystąpił w marcu r. b. do Rady Spółdzielczej z wnioskiem w sprawie opracowania przez Ministerstwo Skarbu i wydania osobnej ustawy o podatkach i opłatach od spółdzielni.

Rada Spółdzielcza na posiedzeniu w dn. 9 kwietnia r. b. wniosek ten przyjęła, poczem przewodniczący Rady złożył go Ministrowi Skarbu z prośbą o polece-

---

potrzeb czyniło je jednakowo pożądanemi przez narody stojące na różnych stopniach cywilizacji i żyjące w różnych warunkach gieograficznych i ekonomicznych, dzięki czemu metale zyskiwały niezmiernie cenną dla celów obiegu cechę—uniwersalności.

Z powyższego staje się już jasnem dlaczego pośród metali pierwsze miejsce zajęły złoto i srebro, posiadają one bowiem wyżej wyliczone zalety w najwyższym stopniu, są najmniej czynne chemicznie, są najbardziej, że tak powiem, kompaktne t. j. przy niewielkiej objętości posiadają dużą wartość, wreszcie są idealnie podzielne. W miarę wzrostu bogactw i powiększenia się obrotów moment „kompaktności“ stał się decydującym. Prócz tego metale szlachetne mają jeszcze inne zalety ważne dla obiegu. Mianowicie jakość metalu, t. j. ilość domieszek w spławie jest względnie łatwo określić i to po cechach czysto zewnętrznych jak kolor, dźwięk i ciężar właściwy. Złoto i srebro przez wiele wieków równorzędnie spełniały funkcje środków obiegowych, pozostając do siebie pod względem wartości wymiennej, w stosunku dość stałym [1]),

Rozwój kopalnictwa srebra w końcu 19 stulecia i ogromny wzrost jego produkcji zachwiał ten stosunek i wywołał stały spadek ceny srebra (w stosunku do złota). Było to przyczyną reform obiegu pieniężnego w większości państw i wyrzeczenia się przez nie srebra jako środka obiegowego. Przed wielką wojną europejską wyjątkowe stanowisko złota było niemal wszędzie mocno zajętą placówką, której już nikt i nic zagrozić nie mogło. Należy tu jeszcze wspomnieć o specjalnych ekonomicznych cechach złota, które pozwolą nam lepiej zrozumieć jego rolę.

Mówiąc o pieniądzu i o złocie niektórzy ekonomiści dochodzą poprostu do odkrycia jakichś wyjątkowych ekonomicznych cech tego metalu, którego potęga i wielka historyczna rola może zresztą podziałać na każdą wyobraźnię [1]). Rzecz przedstawia się jednakże dosyć prosto. Większość dóbr użytkowych przy spożyciu ulega albo natychmiastowemu całkowitemu zniszczeniu (produkty spożywcze i opałowe), albo powolnej ale stałej utracie wartości (odzienie, maszyny, budynki etc.), Złoto do celów technicznych prawie nie było dotąd używane. Jest ono przeważnie używane do wyrobu przedmiotów zbytku, ozdób i kosztowności, a użytkowanie tych przedmiotów nie jest połączone ze zniszczeniem materjału. Dlatego też wartość wy-

[1]) Stosunek ten wynosił bez zmiany od czasów starożytnych 1 : 13; po odkryciu Ameryki zmienił się na 1 : 15 i 1 : 15½; dopiero w wieku 19 uległ dalszym zmianom i obecnie wynosi 1 : 40. (A. Krzyżanowski. Pieniądz str. 195).

[1]) „Złoto może być uważane niejako za upostaciowanie fizycznej pracy ludzkiej“, „złoto... niżej w cenie spaść nie może, bo i tak stoi już pod poziomem najgorzej opłacanej pracy ludzkiej“. pr. E. Majewski. „Bankructwo pieniądza papierowego i cywilizacji, opartej na wierze w dobroć natury ludzkiej“ str. 28 i „Kapitał“ wyd. III rozdz. 27.

nie właściwym organom Ministerstwa przygotowania projektu takiej ustawy. Projekt ten będzie przedstawiony Radzie Spółdzielczej do rozpatrzenia, poczem zostanie wniesiony zwykłą drogą do Sejmu.

Walne Zgromadzenie Związku Rewizyjnego poparło w dniu 28 kwietnia r. b. w odpowiedniej uchwale zabiegi Zarządu Związku w tej sprawie.

Rychłe opracowanie projektu takiej ustawy jest bardzo pożądane. Przyśpieszenie tej pracy zależne jest obecnie od tego Wydziału Ministerstwa Skarbu, który układa projekty nowych ustaw podatkowych".

Państwowy Bank Rolny.

Dnia 10-go czerwca b. r. Sejm uchwalił ustawę dotyczącą utworzenia Państwowego Banku Rolnego. Punkt pierwszy ustawy głosi, że Polski Państwowy Bank Rolny, utworzony na podstawie dekretu Naczelnika Państwa z dnia 5 lutego 1919 r., otrzymuje nazwę „Państwowy Bank Rolny" (P. B. R.) oraz zakres działania i organizację określoną statutem, o którym poniżej będzie mowa. Bezpośrednią przełożoną władzą P. B. R. jest prezes Głównego Urzędu Ziemskiego. Na kapitał zakładowy P. B. R. przeznacza się ze Skarbu Państwa 200 miljonów marek. P. B. R. jak głosi jego ustawa udziela kredytu na cele związane z naprawą ustroju rolnego Państwa i podniesieniem rolnictwa, oraz jest organem wykonawczym rządu do spraw finansowo-kredytowych w jego działalności, skierowanej ku powyższym celom. Główną siedzibą P. B. R. jest Warszawa. Oddziały i agentury Banku mogą być zakładane we wszystkich miejscowościach Rzeczypospolitej. Do zakresu działalności P. B. R. należy:

1) administrowanie funduszami, przeznaczonemi do dyspozycji organów rządu na cele parcelacji, osadnictwa, meljoracji rolnych oraz popierania rolnictwa w zakresie i na warunkach, o których dalej będzie mowa.

2) dokonywanie na własny rachunek wszelkich operacji bankowych z wyjątkiem spekulacyjnych, ze szczególnem uwzględnieniem kredytu krótkoterminowego na cele, w poprzednim punkcie wymienione, oraz popieranie i powoływanie do życia przedsięwzięć, związanych z naprawą ustroju rolnego i podniesieniem rolnictwa. W szczególności do zakresu działania P. B. R. należy:

a) zasilanie kredytem na cele obrotowe organizacji parcelacyjnych, osadniczych, meljoracyjnych i innych mających na celu popieranie rolnictwa, a nie mających charakteru spekulacyjnego, jak również branie udziału w ich kapitałach zakładowych;

b) udzielanie kredytu Związkom samorządnym, stowarzyszeniom spółdzielczym oraz związkom kredytowym na cele związane z zadaniami Banku;

c) udzielanie pojedynczym osobom kredytu bankowego na potrzeby związane z parcelacją, komasacją i podniesieniem rolnictwa;

d) przyjmowanie wkładów bankowych na oprocentowanie ze specjalnem uprzywilejowaniem instytucji, wskazanych w ust. *a* i *b*.

Przy udzielaniu przez P. B. R. kredytu dyrekcja Banku ma obowiązek ustanawiać takie warunki, aby kredyt ten był dostatecznie zabezpieczony.

W przedmiocie trybu czynności hipotecznych, związanych z zabezpieczeniem kredytu, udzielanego przez P. B. R., Minister sprawiedliwości w porozumieniu z prezesem Głównego Urzędu Ziemskiego i ministerjum skarbu ma prawo wydawać specjalne przepisy i instrukcje. Przy zabezpieczaniu kredytu. udzielanego przez P. B. R., zastawem papierów wartościo-

---

mienna złota zależy w małej bardzo mierze od wysokości rocznej jego produkcji, która w stosunku do nagromadzonych przez wieki zapasów jest tak drobna, że żadnych prawie wahań w tej wartości nie wywołuje. Konkurować ze złotem mogłaby tylko platyna lecz jest jej bardzo mało i prawie całkowicie idzie na potrzeby techniczne.

Powiedzieliśmy wyżej że przed wojną większość państw kulturalnych miała złotą walutę, tymczasem każdy z nas pamięta że w obiegu oprócz monet złotych były srebrne, miedziane, niklowe lub żelazne. Zeby wyjaśnić to zjawisko musimy najpierw wyjaśnić co to jest system pieniężny. Podstawą każdego systemu pieniężnego jest jednostka pieniężna równa określonej ilości czystego metalu [1]). Tylko w Anglji istnieje moneta równa jednostce pieniężnej mianowicie złoty funt (sovereign) w innych państwach bito monety równe najmniej 5 — 10 jednostkom pieniężnym (np. rosyjska pięciorublówka, niemiecka dziesięciomarkówka). Pieniądz w formie monet sięga niezmiernie odległych czasów i był wynalazkiem, jeżeli się wolno tak wyrazić, zrobionym wielokrotnie w różnych epokach i w wielu miejscach na kuli ziemskiej. W średnich wiekach bije monety właściwie kto chce, królowie, książęta, biskupi i miasta. Z czasem z pobudek czysto fiskalnych silniejsi odbierają to prawo słabszym i monopolizują je na pewnym terytorjum. Pieniądz — moneta jest kawałkiem metalu określonej wagi i próby. Stempel na nim położony, tę wagę i próbę zaświadcza i pozwala, zamiast badać i ważyć poprostu liczyć oddzielne sztuki; prócz tego jest siatką ochronną, która broni go od uszkodzenia. Zaufanie do tego świadectwa stwarzało zbyt silną pokusę dla panujących, do których przeważnie przywilej menniczy należał, to też nadużycie tego zaufania staje się zjawiskiem stałym.

Funt sterling i francuski livre były kiedyś naprawdę funtami srebra [1]), polski grosz [2]) był dużą monetą srebrną, przez ciągłe nieznaczne zmniejszanie wagi i próby doprowadzono je do dzisiejszej wielkości. W Polsce mieliśmy cały okres, gdy najstarsze polskie monety, denary stały się tak cienkie, że stempel bito na nich tylko z jednej strony [3]). Zjawisko to zwane

---

[1]) 1 korona austryjacka = 0,304878 gram. czystego złota,
1 marka niemiecka = 0,358423 „ „ „
1 frank francuski = 0,29032 „ „ „
1 rubel rosyjski = 0,774233 „ „ „

---

[1]) W Niemczech i Polsce (od Bolesława Chrobrego) przyjęty był tak zwany funt koloński, który się dzielił na 12 solidów (solidus, Schildling, później Schilling, w Polsce szeląg) każdy po 20 denarów. Funt koloński równał się 2 grzywnom, albo 32 łutom dla srebra i 24 karatom dla złota i ważył 288 gram. Adam Szelągowski. Pieniądz i przewrót cen w XVI w., str. 31.

[2]) Słowo grosz pochodzi od włoskiego *nummi grossi* co oznacza wielkie monety. Przez Czechy *(hrosze)* i Niemcy *(Groschen)* nazwa ta przedostała się do Polski. Pierwsze grosze (a właściwie półgroszki) wybito w Polsce w 1398 roku. Z jednej grzywny krakowskiej bito 96 półgroszków.

[3]) Za Bolesława Chrobrego bito 240 denarów z jednego fun-

wych lub ruchomości obowiązywać będą przepisy stosowane przez Polską Krajową Kasę Pożyczkową przy operacjach lombardowych.

Kierownictwo sprawami Banku należy do dyrekcji i Rady nadzorczej.

Bilety Skarbowe.

Praca i Oszczędność to hasła polskie w Wolnej Ojczyźnie.

Pracą wywalczył Polak Wolność — Oszczędnością ją utrwali. Oszczędzajmy wszyscy, by pokazać wrogom naszym i chciwemu Niemcowi, i bezbożnemu bolszewikowi, że Polacy nietylko orężem bronić umieją granic Ojczyzny, ale i oszczędnością stworzyć bogactwo wewnątrz swego Kraju. Na czem ta oszczędność ma polegać? Czy na tem, by zbierać pieniądze i w kufry je składać? Każdy z Was powie, że nie! Wtedy oszczędność będzie prawdziwą oszczędnością, kiedy pieniądz nawet trzymany u siebie rodzić będzie pieniądz nowy, kiedy każdego dnia wiem, że to, co krwawą pracą zarobiłem i zaoszczędziłem rośnie mi, że, budząc się rano, wiem, iż jestem bogatszy. Jakaż to droga do tego prowadzi? Najpewniejsza i najlepsza, a głównie najkrótsza, to Bilet Skarbowy. Bilet Skarbowy, który kupisz czy to w Urzędzie Podatkowym, czy w Kasie Skarbowej, czy w Centralnej Kasie Państwowej, czy w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, daje ci procent pięć marek od stu, na odwrotnej zaś stronie Biletu Skarbowego widzisz codzień o ile jesteś bogatszym, za procenty nie płacąc żadnych podatków. W każdej chwili, kiedy potrzebne są pieniądze, Bilet Skarbowy można wymienić na gotowiznę w Urzędzie, w którym się bilet kupiło, lub w którymś z podobnych Urzędów. Dla spowodowania większych dochodów dla posiadaczy Biletów Skarbowych są one wypuszczone w odcinkach po 5,000, 10,000 i 100,000 marek polskich. Każdy, kto posiada Bilet Skarbowy może nim złożyć w razie potrzeby kaucję, gdy chce stanąć do licytacji, może nim również złożyć zabezpieczenie wpłaty wadja i to nie w wartości za jaką Bilet Skarbowy kupił, a już w wartości wyższej, t. j. takiej, jaką on przedstawia w dniu złożenia kaucji lub zabezpieczenia. Posiadając Bilet Skarbowy nikt nie jest narażony na spadek waluty, bo zawsze zań Kasa Skarbowa więcej zapłaci, niż dałeś kupując go.

Z RYNKU PIENIĘŻNEGO.

Papiery procentowe i akcje na Giełdzie Warszawskiej.

W okresie sprawozdawczym od 26/VII do 28 VIII obroty na Giełdzie Warszawskiej zarówno papierami procentowemi, jak i akcjami nie wykazywały żadnego ożywienia i były bardzo nieznaczne, przyczem kursy papierów ulegały bardzo niewielkim odchyleniom, zaś cena akcji stale się obniżała. Nastrój taki wytworzył się skutkiem panujacego w ubiegłym okresie na naszym rynku pieniężnym ogólnego braku obrotowej gotowizny, co powoduje znaczną przewagę zaofiarowania nad chęcią kupna.

Kursy papierów procentowych w końcu okresu kształtowały się jak niżej:

4½% Listy Zastawne Ziemskie—rublowe	273.75
4½% „ „ „ markowe	92.50
5% „ „ m. Warszawy	500.—
4½% „ „ „	425.—
6% Pożyczka m. Warszawy — rublowa	252.50
6% „ „ markowa	114.75

Z prowincjonalnych listów zastawnych dokonano bardzo nielicznych obrotów: 5% listami m. Łodzi po 245 — 235 m. i 5% listami m. Piotrkowa po 250 m.

„psuciem pieniądza“ [1]) jest zupełnie analogiczne do inflacji pieniędzy papierowych i wywołuje podobne skutki ekonomiczne, mianowicie drożyznę, zmianę w stanie posiadania grup społecznych i jednostek, wniesienie spekulacji do handlu etc. W czasach nowych uleczono się ze starych grzechów, w 19 wieku już pieniędzy nie „psuto“; popełniano za to gorsze winy, a tem bardziej niebezpieczne, że tak łatwe i proste—bito pieniądze papierowe.

Współczesny pełnowartościowy pieniądz metalowy ma bardzo ważną cechę prawną, jest ustawowym środkiem zapłaty, ma przywilej zwalniania od zobowiązań; każda pretensja prawna, jeżeli ma jaką ekonomiczną wartość, realizuje się w pieniądzach, nikt nie może odmówić przyjęcia takich pieniędzy lub ograniczyć sumę. Pełnowartościowy pieniądz metalowy nie staje się jednak dzięki temu czemś więcej (pod względem ekonomicznym) niż kawałkiem metalu określonej

ta kolońskiego; w 1398 r. bito 864 denary z tak zwanej grzywny krakowskiej, ważącej 198,9 gr. Szelągowski str. 32.

[1]) Wartość liwra turońskiego (Francja) wynosiła w 1200 r.— 21 fr. 77 cent., a w 1601 r. tylko 2 fr. 57 cent. na pieniądze dzisiejsze; pens angielski spadł w 1601 r. do czwartej części swej wartości z 1299 r.; wartość grosza polskiego od 1300 do 1601 roku zmniejszyła się pięć razy. Prócz tego napotykamy w czasach nowych bardzo śmiałe operacje zupełnie już podobne do emisji banknotów, mianowicie bicie pieniędzy miedzianych, które miały w obiegu zastąpić srebrne i mieć jednakową z nimi wartość. W Polsce za panowania Jana Kazimierza przeprowadzono dwie takie operacje (szelągi Boratyniego i złotówki Tyniffa). Szelągowski str. 240 — 272.

wagi i próby. Składają się na to dwie przyczyny: łatwość przetopienia monet i wywiezienia zagranicę nie pozwoli aby metal w pieniądzu miał mniejszą wartość od metalu w sztabach lub wyrobach na rynku miejscowym lub zagranicznym, prawo zaś każdego posiadacza metalu do przebicia go na pieniądze na mennicy państwowej za drobną opłatą a nawet darmo (Anglja) zapobiega przeciwnemu zjawisku.

W państwach, w których za jednostkę pieniężną jest przyjęta określona ilość złota [1]) (t. zw. złoty monometalizm), pieniądze srebrne, miedziane, niklowe i t. d. mają charakter zgoła inny niż pieniądze złote. Nikt nie może się zwrócić do mennicy by mu jego srebro lub miedź przebito na monety. Bicie monet jest wyłącznym przywilejem państwa, które je wprowadza w obieg dla zadośćuczynienia potrzebom drobnej wymiany i drobnych rozrachunków, których uskutecznianie zapomocą złota byłoby niemożliwe z łatwo zrozumiałych względów praktycznych. Pieniądze te są ustawowym środkiem zapłaty w bardzo ciasnych granicach, do wysokości pewnej niewielkiej sumy, [2]) ich siła nabywcza jednakże opiera się tylko na tym przywile-

[1]) Anglja od 1817 r., Niemcy od 1871 r., Austro-Węgry od 1899 r., Rosja od 1897 r.

[2]) W Rosji istniał obowiązek przyjmowania pieniędzy srebrnych 900 próby (monety 1 rb., 50 kop. i 25 kop.) do sumy 25 rb., a srebrnych 500 próby (20 kop., 15 kop., 10 kop. i 5 kop.) i miedzianych do 3 rb.; oczywiście samo państwo za pośrednictwem kas skarbowych przyjmowało te pieniądze w ilości nieograniczonej.

Z walorów dywidendowych w końcu okresu płacono:

za akcje tow. przemysłowych:

Tow. Fabryk Cukru	14.000
Cementowni Firley	675
Spółki Drzewnej Przem. i Handlu	1.275
Warsz. Tow. Kopalń Węgla i Zakł. Hutniczych	16.000
Tow. Lilpop, Rau i Loewenstein	3.425
„ Zakładów Ostrowieckich	8.050
„ K. Rudzki i S-ka	2.350
„ Zakładów Starachowickich	7.050
„ Zawiercie	38.000
„ Zakładów Żyrardowskich	42.000
„ Ł. J. Borkowski	1.510
„ B-cia Jabłkowscy	1.300
Warsz. Tow. Handlu i Żeglugi	1.950
Tow. Elektrowni w Pruszkowie	610
„ Polska Nafta	2.270

za akcje bankowe:

Banku Dyskontowego Warszawskiego	2.480
„ Handlowego w Warszawie	2.250
„ dla Handlu i Przemysłu	2.500
„ Kredytowego	2.850
„ Zachodniego	1.500
„ Towarzystw Spółdzielczych	2.650

WALUTY.	Od dn. 1/VIII do 31/VIII r. b.			
	1/VIII	8/VIII	16/VIII	31/VIII
Funty angielskie	7.450.—	7.365.—	8.150.—	10.375.—
Dolary amerykańskie	2.030.—	2.035.—	2.220.—	2.840.—
Franki francuskie	159.—	160.—	175.—	222.—
Marki niemieckie	25.50	25.75	27.—	33.75
Ruble złote	900.—	950.—	1.100—	1.300.—
Ruble srebrne	400.—	420.—	480.—	600.—
Ruble carskie za 100 (w odcinkach 500 rb.)	200.—	200.—	205.—	210.—
Ruble dumskie za 100 (w odcinkach 1000 rb.)	52.—	53.—	53.—	62.—

Wiadomości.

— **Sprzedaż pożyczki „Odrodzenia“.** Od dnia 1-go sierpnia r. b., sprzedaż obligacji długoterminowej pożyczki państwowej 1920 r. dokonywać się będzie na całym obszarze państwa wyłącznie w Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej i jej oddziałach, kasach skarbowych i w małopolskich urzędach podatkowych. Termin zakończenia zapisów wyznacza się na dni 30 po ogłoszeniu rozporządzeń wykonawczych o pożyczce przymusowej. Dotychczasowa prowizja w wysokości 7 proc. przy sprzedaży od dnia 1-go sierpnia r. b. udzielaną nie będzie.

Wszystkie placówki sprzedaży pożyczki Odrodzenia prywatne i rządowe, poza wyżej wymienionemi, znosi się z dniem 31 lipca 1921 r. Z nadejściem tego terminu właściwe instytucje i urzędy, likwidujące swoje placówki, obowiązane są nieodesłaną jeszcze gotówkę, uzyskaną z realizacji pożyczki, odesłać niezwłocznie do P. K. K. P. lub Pocztowej Kasy Oszczędności, na rachunek urzędu pożyczek państwowych, przesłać materjał subskrypcyjny i szczegółowe sprawozdanie z realizacji pożyczki oraz po zatrzymaniu pewnej ilości obligacji, przewidzianej na wymianę świadectw tymczasowych na okres miesięczny, zwrócić cały zapas obligacji, tak krótko, jak i długoterminowych do urzędu pożyczek państwowych w Warszawie (Senatorska 29), lub złożyć je do depozytu tegoż urzędu w najbliższym oddziale P. K. K. P., zawiadamiając o tem urząd pożyczek państwowych. Wymianę świadectw tymczasowych na obligacje prowadzić będą instytucje i urzędy trybem dotychczasowym do terminu, który będzie ustalony.

Zapisy na 5 proc. Długoterminową wewnętrzną pożyczkę państwową z r. 1920, spłacane ratami przez urzędników i funkcjonarjuszów państwowych, wojsko-

ju. Mają więc one cechy pieniędzy niewartościowych i zasadniczo się od pieniędzy papierowych niczem nie różnią. Może powstać teraz pytanie dlaczego państwa nie stworzyły dla drobnego obrotu pieniędzy z jakiegoś tańszego materjału, mianowicie dlaczego nie stworzyły drobnych pieniędzy papierowych. Zdecydowały tu względy praktyczne: monety metalowe jest najwygodniej liczyć i przechowywać, następnie prawie się one nie niszczą, wreszcie nie wymagają całego aparatu dla kontroli, wycofywania z obiegu i druku nowych pieniędzy. O zawartości metalu w tych niewartościowych drobnych pieniądzach (nazywają je zwykle bilonem), decydowały względy następujące: ilość srebra (lub miedzi) w monecie powinna być taka by jego wartość jako metalu (według cen rynkowych wyrażonych w złocie) nie była wyższą od wartości monety jako pieniądza, którą ona ma na mocy stempla i ustawy określającej jego stosunek do podstawowej złotej jednostki pieniężnej. Przedstawmy sobie że za ilość srebra zawartą w rublu srebrnym wskutek podniesienia się ceny tego metalu można uzyskać 1 rb. i 5 kop. w złocie. Przetapianoby więc monety srebrne, sprzedawano srebro, a otrzymane pieniądze zamienianoby znów na ruble srebrne dla kontynuowania tej operacji, aż do chwili, gdy ruble srebrne zniknęłyby z obiegu, lub cena na srebra spadłaby[1]). Następnie ilość metalu w monecie bilonowej nie powinna być zbyt niską, bo stworzyłoby to pokusę bicia takich monet przez osoby prywatne. Moneta nie ma numeru ani jakichś znaków specjalnych, utrudniających naśladownictwo, gdyby ją wybito z metalu tej samej próby, określenie jej pochodzenia stałoby się niepodobieństwem. Wysoka zawartość cennego metalu czyni takie operacje bardzo mało zyskownemi i jest najlepszą przeciw nim rękojmią, z drugiej strony zabezpiecza od nadmiernego bicia bilonu przez samo państwo i jest podstawą zaufania ogółu do tej formy pieniądza.

Streszczając myśli rozwinięte wyżej możemy jednocześnie odpowiedzieć na pytanie, jakie cechy mieć powinien prawidłowo zbudowany system pieniężny. A więc podstawą powinna być jednostka pieniężna równa określonej ilości złota [2]). Mennica państwowa powinna za małą opłatą nie przewyższającą rzeczywistych kosztów przyjmować złoto do przebicia na monety bez żadnych ograniczeń. Złote pieniądze powinny być ustawowym środkiem zapłaty bez żadnych ograniczeń. Monety z innych metali powinny być

[1]) Podobny fakt miał miejsce w Anglji w 1920 r. Mennica angielska biła monetę srebrną przyjmując cenę srebra 68 pensów za uncję standart ($^{11}/_{12}$ czystego metalu); gdy cena srebra doszła do 89,5 pensów, przetapianie dawało 33% zysku. Aby ochronić bilon srebrny parlament polecił bić monety niższej, mianowicie 500-ej próby. Patrz „Gazeta Bankowa” № 7 str. 23 z 1921 r.

[2]) Dla Polski najodpowiedniejszą jednostką byłoby 0.29032 grama czystego złota, co jest równe 1 frankowi i przyjęte przez państwa Unji Łacińskiej (Francja, Belgja, Szwajcarja i Włochy) a także Hiszpanję, Grecję, Rumunję, Bułgarję i Serbję.

wych oraz emerytów wojskowych i cywilnych na zasadzie rozporządzenia z dnia 23 marca 1920 r. (Dz. Urzędowy Ministerjum Skarbu r. II Nr. 13 poz. 177) zamyka się z dniem 31 lipca 1921 r. Urzędy, zbierające takie zapisy, jak również i przyjmujące wpłacaną z tego tytułu gotówkę, winny przestrzegać, by poszczególne zapisy były w każdym wypadku zakończone w wyznaczonym najwyżej dziesięcic—lub osiemnastomiesięcznym terminie.

= **Wycofanie banknotów.** Wycofanie banknotów 20, 5, i 1-markowych 1-ej emisji. Polska Kraj. Kasa Pożyczkowa wycofuje za zgodą Ministerstwa Skarbu z obiegu następujące banknoty pierwszej emisji „szare“: 20-markowe z datą Warszawa 17 maja. 1919 r., wizerunkiem Tad. Kościuszki, 5-markowe z wizerunkiem Głowackiego i 1-markowe z wizerunkiem Orła polskiego. Powyższe banknoty przyjmowane będą do zapłaty we wszystkich Oddziałach Polskiej Kraj. Kasy Pożyczkowej, w urzędach i kasach skarbowych, kolejowych, pocztowych, jakoteż kasach wszystkich instytucyj państwowych tylko do 30 września b. r. Od 1 października b r. ustaje obowiązek przyjmowania tych banknotów do zapłaty; mogą one być jednak w oddziałach Polsk. Kraj. Kasy Pożyczkowej wymieniane na banknoty 2 emisyj. Koszta ewentualnych przesyłek pocztowych tych banknotów, przesyłanych do wymiany, ponosi osoba starająca się o wymianę. Oddziały Polsk. Kraj. Kasy Pożyczk. wymieniać będą tego rodzaju banknoty tylko do 31 grudnia 1921 r.

= **Bank Związku Spółek zarobkowych.** W dniu 28 lipca r. b. odbyło się zwyczajne walne zebranie akcjonarjuszów Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu, w nowej siedzibie, w dawnym gmachu „Ostbanku“.

Obrady prowadził p. St. Krysiewicz wiceprezes Rady Nadzorczej, na wstępie poświęcając zmarłemu prezesowi Rady, ś. p. szambelanowi Stefanowi Cegielskiemu serdeczne słowa wspomnienia.

Sprawozdanie zarządu referował prezes dr. Józef Englich, wskazując na świetny rozwój banku w roku ubiegłym, biorąc nawet pod uwagę spadek kursu marki polskiej, oraz na nadzwyczajną solidność podstaw finansowych banku. Wystarczy analizować konto nieruchomości i udziałów konsorcjalnych, aby przekonać się, że przewyższają one kilkakrotnie dotychczasowy kapitał zakładowy banku. Polityka finansowa banku w roku sprawozdawczym szła po linji jaknajdalej idącej ostrożności. Działalność banku skierowana była w dziedzinę operacyj bankowych ogólnych, zarówno jak i finansowania przemysłu i handlu, na które to drogi bank wkroczył pierwszy w kraju. Długów zagranicznych bank nie posiada, te zaś, które istnieją, mają pokrycie w zobowiązaniach zagranicznych względem banku.

W imieniu Patronatu Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych opinję kuratora banku wyraził wicepatron dr. Włodz. Seydlitz, akceptując działalność banku zarówno w stosunku do Spółdzielni jak i w operacjach. Pewna kolizja interesów, wynikająca sporadycznie między bankiem a niektóremi spółdzielniami, ma źródło w tej niezbędnej polityce ostrożności, stosowanej przez bank. Wogóle stosunek banku do Spółdzielni coraz bardziej się ożywia i wchodzi na szersze tory.

Na wniosek Komisji rewizyjnej w osobie p. J. Leitgebra udzielono Zarządowi i Radzie Nadzorczej pokwitowania i akceptowano zaproponowany podział zysku w sumie 44.610,875 mk., a więc, poza ustawowemi odpisami, wyznaczono 15 proc. dywidendy i 6 miljonów mk. na cele społeczne.

Proponowane podwyższenie kapitału zakładowego z 200 do 600 miljonów mk. zostało akceptowane.

---

oparte na ustawowej relacji do złotej jednostki, a wartość metalu w nich zawartego niepowinna być daleka od ich wartości nominalnej. Na podstawie złotej powinien być zbudowany gmach kredytowych środków obiegowych z jaknajbardziei rozwiniętemi operacjami czekowemi, żyrowemi i kliryngowemi i możliwie najmniejszą ilością biletów bankowych.

Kwestje sposobów zabezpieczenia wymiany biletów bankowych poruszymy oddzielnie, teraz jeszcze chcemy w paru słowach opisać systemy pieniężne, oparte na srebrze (srebrny monometalizm), na srebrze i złocie jednocześnie (bimetalizm) i pewną formę pośrednią. System srebrnego monometalizmu mają obecnie Chiny, Indje Wschodnie i niektóre respubliki południowo-amerykańskie. Wskutek ciągłego spadku cen srebra w stosunku do złota kraje te nie mają ścisłego związku z międzynarodowym rynkiem pieniężnym; cierpi na tem przedewszystkiem ich kredyt zewnętrzny. Spadek ten wytwarza w miniaturze te zjawiska, które możemy obserwować u nas przy spadku waluty papierowej, w szczególności stwarza naturalną premję wywozową i cło przywozowe równe różnicy kursowej srebra za czas trwania tranzakcji handlowej. Srebrny monometalizm jest mniej więcej tak samo zorganizowany jak złoty.

Przy bimetaliźmie 1) jednostka pieniężna jest wyrażona w obu metalach, 2) stosunek wartości jednego metalu do drugiego jest określony ustawowo, 3) pieniądze z obu metali są ustawowemi środkami zapłaty bez ograniczenia sumy i 4) mennica bije pieniądze jednakowo ze złota i ze srebra na rachunek osób prywatnych bez żadnych ograniczeń. System taki działa poprawnie dopóki ustawowa relacja złota do srebra nie różni się od rynkowej. Jeżeli rynkowa wartość jednego metalu w stosunku do drugiego stanie się wyższą od wartości, wynikającej z relacji ustawowej, pieniądz z tego metalu wycofuje się z obiegu. Jest to tak zwane prawo Greshama odkryte i jasno sformułowane o wiele wcześniej przez Kopernika. Jeżeli w obiegu są pieniądze o jednakowej wartości nominalnej i jednakowych prawach, a różnej wartości materjalnej, to pieniądz ekonomicznie gorszy usuwa z obiegu pieniądz lepszy. Każdy się stara płacić pieniądzem tanim, a pieniądz cenniejszy gromadzić lub kierować na taki rynek gdzie będzie mógł zrealizować nadwyżkę t. zw. ażjo. Francja, która miała bimetalizm (ustawowa relacja złota do srebra była $1 : 15^1/_2$) była zmuszona przez spadek cen srebra z początku ograniczyć, a później zupełnie zaprzestać bicia srebrnej monety na rachunek osób prywatnych. Złoto i srebro (w 5 fr. monetach) są jednakowo obecnie we Francji ustawowym środkiem zapłaty bez ograniczenia sumy, ale wolne bicie monety istnieje tylko dla złota. Taki system jest czemś pośrednim między bimetalizmem i monometalizmem, nazywają go czasem system „kulejącym“.

(C. d. n.) *St. Pawłowicz.*

Do Rady Nadzorczej, wybrani zostali w myśl propozycji Patronatu ponownie pp. wicepatron dr. Rzepnikowski z Lubawy i dr. St. Wachowiak z Poznania, oraz na miejsce zmarłego prezesa Rady ś. p. szambelana Cegielskiego zaproszono dr. Józefa Krzymińskiego z Inowrocławia, jako przedstawiciela największej spółdzielni kredytowej, Pozatem powiększono Radę o 2 nowych członków pp. St. Karłowskiego, byłego naczelnego dyrektora Banku Handlowego w Warszawie i posła Andrzeja Wierzbickiego, dyr. centralnego zw. polskiego przemysłu, handlu i finansów w Warszawie.

= **Państwowe zapasy złota.** Wedle angielskich dzienników posiadają obecnie najważniejsze państwa następujace ilości złota: Stany Zjednoczone Ameryki Północnej za 652,406.000 funtów szterlingów, Anglja za 155.051.000 funt. szterl., Francja za 141.621.000 funt. Japonja (wraz z zapasem srebra) za 131,204,000 funt. szterl., Niemcy za 53,451.000 funt. szterl. (1.092.000,000 mk. niem.). Włochy za 41,198.000 funt. szterl.) Z zestawienia tego wynika, że Stany Zjednoczone nagromadziły obecnie zapas złota cztery razy większy od angielskiego, przewyższający znacznie zapasy wszystkich innych wymienionych mocarstw.

= **Polisy rosyjskie.** Wkrótce ma być zarządzona rejestracja posiadaczy polis ubezpieczeniowych, wydanych obywatelom polskim przez towarzystwa ubezpieczeń, działające w Rosji do dnia 1 grudnia 1918 r. Rząd rosyjski ma bowiem zlikwidować zobowiązania tych towarzystw, których kapitały i rezerwy zostały przezeń skonfiskowane.

= **Spółdzielnie mleczarskie.** Przed wojną było w dawnej Kongresówce czynnych z górą 200 spółdzielni mleczarskich. W roku 1915 liczba ich spadła do 42, w r. 1916 do 33. W roku zeszłym było 58.

= **Podwyżka opłat pocztowych.** Od dnia 15 b' m. obowiązuje nowa taryfa pocztowa, a mianowicie:

Listy zwykłe w miejscu do 25 gr. — 5 mk.; listy zamiejscowe wagi 20 gr. — 5 mk., do 25 gr. — 10 mk. Kartki pocztowe; pojedyńcze—4 mk., z odpowiedzią—8 mk.; karty z widokami i świąteczne, zawierające pozdrowienia lub inne formy grzeczności, najwyżej w pieciu wyrazach, 2 marki. Listy zagraniczne do 20 gramów—20 mk.; za każde następne 20 gr.—10 mk.; pocztówki pojedyńcze 12 mk. i z odpowiedzią 24 marki.

Telegramy zwyczajne 3 marki za wyraz i za blankiet 10 mk. terminowe 9 mk. za wyraz i blankiet 30 marek.

Przekazy pocztowo: do 100 mk.—3 marki; do 250—5 mk.; do 500—10 mk.; do 1000—15 mk.; do 2500—30 mk.; do 5000—50 mk. do 10000—100 mk.; do 15000—135 mk.; do 20000—170 mk.; do 25000—200 marek.

Obecnie na jeden przekaz wysyłać można 25000 marek. Opłata za rozmowy telefoniczne również została podwyższona.

CENNIK KSIĄG I DRUKÓW wydanych przez Polski Związek Rewizyjny Spółdzielni Kredytowych.	Cena druków nieoprawnych	Cena ksiąg w oprawie	
		Ilość opraw. arkuszy	Marek
1. Dziennik — Główna, system ameryk.		50	2,000.—
2. Asygnarjusz gotówkowy		150	400.—
" " " . . .		100	350.—
3. Księga udziałów i pożyczek . . .		100	2,000.—
" " " . . .		150	2,250.—
" " " . . .		200	2,500.—
4. Księga wkładów		100	2,000.—
" "		150	2,250.—
" "		200	2,500.—
5. Asygnarjusz memorjałowy. . . .		100	250.—
6. Księga pożyczek w dochodzeniu .		30	450.—
7. Protokuł pożyczek (księga zgłoszeń i uchwał na pożyczki)		50	1,500.—
8. Księga wekslowa		50	700.—
9. Księga kosztów administracyjnych .		50	600.—
" " "		25	400.—
10. Zestawienie miesięczne	10.—		
11. Sprawozdanie roczne.	45.—		
12. Inwentarz udziałów i pożyczek (ark. zewnętrzny) .	20.—		
" udziałów i pożyczek (ark. wewnętrzny) .	25.—		
13. " dodatkowy pożyczek zaległych i zaskarżonych	25.—		
14. " wkładów	25.—		
15. Terminatka rewersów (kalendarzowa)			250.—
16. Terminarz wekslowy (kalendarzowy)			500.—
17. Książeczka wkładowa			20.—
18. " członkowska			25.—
19. Księga odsetek		50	400.—
" "		25	350.—
20. Rewers	5.—		
21. Zawiadomienie o walnem zgromadzeniu	3.—		
22. Upomnienia dłużnika.	3.—		
23. Zawiadomienia poręczycieli . . .	3.—		
24. Skarga Sądowa	20.—		
25. Instrukcja rachunkowa			85.—
26. Sprawozdania miesięczne (zastosowane do ksiąg dawnych wzorów)	20.—		
27. Okładki tekturowe (do bilansów i inwentarzy . . . . . . (jedna)	35.—		
28. Statut, opracowany na podstawie Ustawy z d. 29 października 1920 r. o spółdzielniach			85.—
29. Wskazówki uzupełniające do Statutu	20.—		
30. Ustawa o spółdzielniach z d. 29 października 1920 r. (Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z d. 11 grudnia 1920 r. № 111)	10.—		

bankowe, przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek. Udział każdego członka wynosi 500 mk. i winien być wpłacony w całości przy przystąpieniu do spółdzielni. Członek może posiadać nie więcej jak 100 udziałów. Zarząd stanowią: Antoni Dadaj, i Antoni Cioczek obaj z Krzczonowa, oraz Józef Małek z Olszanki. Radę nadzorczą stanowią: Antoni Pawlak, Paweł Frankiewicz, Marcin Pawelec, Wincenty Malec, Jan Mełgieś, Tomasz Zieliński, Wincenty Cioczek, Jan Młynek, Karol Żagiel, Franciszek Mamczarz, Stanisław Pitucha i Stanisław Flaszyński, pięciu ostatnich, jako zastępcy. Czas trwania spółdzielni nieograniczony. Ogłoszenia będą umieszczane w „Dzienniku Urzędowym" i w czasopiśmie „Siła". Rok obrachunkowy zaczyna się od 1 stycznia. Zarząd zarządza wszystkiemi sprawami spółdzielni i reprezentuje ją nazewnątrz. Likwidację spółdzielni prowadzi się zgodnie z art. 76 — 84 ustawy o spółdzielniach z dn. 29 października 1920 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie
Wydział Rejestru Handlowego.

Do rejestru handlowego działu Spółdzielni Sądu Okręgowego w Radomiu w dniu 6 sierpnia 1921 r. wciągnięto następujące firmy:

Nr. 6 „Bank Ludowy, Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną w Zwoleniu", z siedzibą w Zwoleniu, w pow. Kozienickim, w wojew. Kieleckiem. Odpowiedzialność członków nieograniczona. Przedmiot: podniesienie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek. Niečzłonkowie mogą korzystać z kredytu li tylko przy zabezpieczeniu rzeczowem. Pojedynczy udział wynosi 1000 mk. i winien być wpłacony: połowa przy zapisie, druga połowa równemi ratami w ciągu dwunastu miesięcy. Zarząd: Hipolit Zagrodzki, Wojciech Kaczyński i Jan Zagożdzon, zamieszkali w Zwoleniu. a) Czas trwania spółki nieograniczony, b) organ do ogłoszeń — czasopismo „Siła". c) rok obrachunkowy — kalendarzowy d) Zarząd składa się z trzech członków. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają dwaj członkowie Zarządu. e) Ograniczeń uprawnień Zarządu pozaustawowych niema. f) Pełnomocników (zastępców) ustanawiają wspólnie Rada Nadzorcza i Zarząd. g) Likwidacja — zgodnie z przepisami ustawy z dn. 29.IX 1920 r.

Sąd Okręgowy w Radomiu
Wydział Rejestru Handlowego.

Do rejestru handlowego działu Spółdzielni Sądu Okręgowego w Radomiu w dniu 12 sierpnia 1921 r. wciągnięto następujące firmy:

Nr. 7. „Bank Spółdzielczy z odpowiedzialnością ograniczoną w Kamiennej, w pow. Koneckim, w województwie Kieleckiem. Odpowiedzialność pięćdziesięciokrotna (50) w stosunku do zadeklarowanych udziałów. Przedmiot: prowadzenie czynności bankowych, oraz podniesienie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek. Niečzłonkowie mogą korzystać z kredytu przy zabezpieczeniu rzeczowem. Udział (1000 mk.) tysiąc-markowy, płatny przy zadeklarowaniu. Zarząd: Wacław Węgrzecki, Leopold Serafin i Michał Danowski — wszyscy zamieszkali w Kamiennej. a) Czas trwania spółdzielni nieograniczony. b) Organ do ogłoszeń czasopismo „Siła", c) Rok obrachunkowy — kalendarzowy. d) Członków Zarządu trzech. Oświadczenie woli w imieniu spółdzielni składają dwaj członkowie Zarządu. e) Ograniczeń zarządu pozaustawowych niema. f) Pełnomocników (zastępców) ustanawia Zarząd wspólnie z Radą Nadzorczą. g) Likwidacja zgodnie z art. 76—84 ustawy z dn. 29.IX 1920 r.

Sąd Okręgowy w Radomiu
Wydział Rejestru Handlowego.

Zarząd Kolskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu ma zaszczyt zawiadomić, że w dniu 21 sierpnia r. b. o godzinie 4 po południu w sali miejscowej Szkoły Realnej odbędzie się w pierwszym terminie, a w dniu 4 września r. b. o tejże godzinie i w tymże lokalu w drugim terminie

OGÓLNE ZEBRANIE CZŁONKÓW KOLSKIEGO TOWARZYSTWA WZAJEMNEGO KREDYTU

z następującym porządkiem dziennym:

1. Sprawozdanie Zarządu za czas do 1 stycznia 1921 r.
2. Budżet wydatków.
3. Rozpatrzenie i zatwierdzenie projektu likwidacji Towarzystwa w celu zlania się z jedną z istniejących w kraju silniejszych instytucji finansowych, wybór tej instytucji, wybór Komisji Likwidacyjnej lub uzgodnienie statutu Towarzystwa z ustawą o spółdzielniach z dnia 29 października 1920 r., wybory całego składu Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej.
4. Wolne wnioski.

Bilans Banku Udziałowego spółdzielni z ogr. odp. w Suwałkach w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Gotówka . . .	mk.	474.860,84	Kap. udziałowy	mk.	153.783,04
Papiery % % .	„	123.000.—	Kapitał zapas. i inne rezerwy	„	115.144,25
Papiery % % w depozycie	„	44.874,79	Wkłady . . .	„	2.247.369,97
Pożyczki i różni dłużnicy . .	„	1.596.308,44	Różni wierzyciele . . .	„	343.551,70
Nieruchomości .	„	426.671,72	Sumy przechod	„	89.854,32
Sumy przechod,	„	167.476,85			
Straty za 1920 r.	„	116.510,54			
Ogółem	mk.	2.949.703:28	Ogółem	mk.	2.949.703,28

BILANS Towarzystwa Pożyczkowo Oszczędnościowego w Ożarowie z Radomskiej w dn. 31 grudnia 1920 roku.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Gotówka . .	„	2.026,10	Kapitał udział.	mk.	31.222,86
Papiery % % i akcje . . .	„	6.385,07	Kapitał zakł. i specjalny . .	„	3.579,12
Pożyczki. . .	„	280.755,—	Wkłady . . .	„	225.788,10
Lokaty w Bankach . . .	„	117,01	Odsetki pobrane za rok nast.	„	6.981,—
Nieruchomości	„	1.066,09	Sumy przechod.	„	14.661,89
			Zysk włącznie z pozostałością 1919 r. .	„	8.116,30
Ogółem	mk.	290 349,27	Ogółem	mk.	290.349,27

BILANS Kłobuckiego Tow. Pożycz.-Oszczędnościowego w Kłobucku, w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Gotówka . . .	mk.	8.782,42	Kapitał udział.	mk.	79.984,61
Lokaty . . .	„	6,240,29	„ zapas.	„	6.124.54
Papiery % % wł.	„	136.100,—	„ specjal.	„	12.507,58
Pożyczki . . .	„	946,989.83	Wkłady . . .	„	686.150,92
Majątek . . .	„	33.589,17	Długi	„	296.380,—
			Sumy przechod.	„	43.524,11
			Zyski	„	7.029,95
Ogółem .	mk	1.131.701,71	Ogółem .	mk.	1.131.701,71

BILANS Towarzystwa Pożycz.-Oszczędnościowego w Żychlinie w dniu 31 grudnia 1920 roku.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Kasa	mk.	18,95	Udziały . . .	mk.	16.435,60
Pap. % % i akc.	„	14.836,22	Fundusz zasob.	„	3,004,73
Pożyczki . . .	„	175.581,24	„ specjal.	„	17.228,55
Różni dłużnicy	„	2.500,—	Wkłady . . .	„	149.946,10
Ruchomości .	„	31,23	Różne rachunki	„	7.904,25
Straty	„	1.551,59			
Ogółem	mk.	194.519,23	Ogółem	mk.	194.519,23

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Przysusze z. Radomskiej w dniu 31 grudnia 1920 roku.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Gotówka . . .	mk.	30.840,11	Kapitał udział. i zakładowy .	mk.	19.713,72
Lokaty	"	360.749,40	Kapitał zapas. .	"	11.121.37
Papiery % % . .	"	12.707,51	" specjal.	"	1.274,08
Pożyczki . . .	"	942.766,26	Wkłady	"	481.475,67
Towary nabyte	"	31.500,—	Długi	"	7.973,39
			Sumy przechod.	"	3.683,77
			Zysk	"	3.321,28
Ogółem	mk.	528.563,28	Ogółem	mk.	528.563,28

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Jabłonnie w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:			Stan bierny:		
Gotówka . . .	mk.	14,319,50	Kapitał udział.	mk.	27.164,75
Papiery % % i akcje . .	"	5.000,—	" zasob.	"	324,—
Pożyczki . . .		274.092,95	Wkłady . . .	"	209.303,65
Lokaty . . .	"	3.780,15	Długi . . .	"	50.155,—
Ruchomości . .	"	865,—	Udziały do zwrotu . .	"	492,70
Wydatki zwrot.	"	598.75	Dyskon. weksli	"	14.000,—
Straty	"	2.783,75			
Ogółem	mk.	301.440,10	Ogółem	mk.	301.440,10

BILANS
Częstochowskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Częstochowie w dniu 31 grudnia 1920 r., (istnienia XX).

Stan czynny:

Gotówka			mk.	355.104,02
Papiery % % i akcje			"	407.824,26
Pożyczki:				
A na rewersy:				
a) zabezp. hypot. . . .	mk,	260.809,22		
b) " poręczemiem	"	303.020,—		
B na weksle:				
a) zabezp. hypot. . . .	"	3.003.300,—		
b) " poręczeniem	"	2.600.000,—		
C w r-ku bieżącym:				
a) zabezp. hypot. . . / *b)* " zastaw . . / *c)* " poręczen. .	mk.	816.216,—	"	6.983.345,22
Lokaty w bankach			"	1.852.112,—
Nieruchomości			"	451.116,37
Ruchomości			"	7.792,84
Wydatki zwrotne			"	13,708,84
Lombard			"	708.467,—
Ogółem . . .			mk.	10.779.470,65

Stan bierny:

Kapitał udziałowy			mk.	928.539,01
" zasobowy	mk.	63 057,55		
" rezerwowy . . .	"	50 256,88		
" specjalna rezerwa .	"	58.992,41	"	172.306,84
Wkłady			"	8.777.085,86
Długi bankowe			"	294.170,—
Dywidenda niepodjęta			"	6.786,81
Wydatki zwrotne			"	452.840,94
Bony T-wa i Tow. Kred. Miejs.			"	73.467.58
Zysk			"	74.273,51
Ogółem . . .			mk.	10.779.470,55

STAN RACHUNKÓW
Częstochowskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Częstochowie w dniu 1 Lipca 1921 r.

	SUMY OBROTOWE za okres czasu od 1/I do 30/VI 1921 r.		POZOSTAŁOŚĆ na dzień 1 lipca 1921 r.	
	Winien	Ma	Winien	Ma
Rachunek kasy	62.839.993,55	61.044.508,94	1.795.484,61	—
" pożyczek	19.504.517,38	7.025.903,33	12.478.614,05	—
" odsetek i prowizji	75.648,42	1.424.169,38	—	1.348.520,96
" wkładów	20.839.467,48	39.283.633,72	—	18.444.166,24
" udziałów	61.419,66	967.215,78	—	905.796,12
" koszt. administr. i handl.	656.148,81	99.727,84	556.420,97	—
" banków (lokaty i długi)	15.755.422,—	15.765.831,50	—	10.409,50
" różn. dłużn. i wierzycieli	25.991.173,—	22.441.586,50	3,549.586,50	—
" papierów %-wych i akcji	560.474,26	—	560.474,26	—
" nieruchomości i ruchomości	458.909,21	—	458.909,21	—
" wydatków zwrotnych	13.709,92	463.732,58	—	450,022,06
" funduszu zasobowego	—	172.306,84	—	172.306,84
" odsetek pobr. za rok następny	5.200,60	6.786,81	—	1.586,21
" administracji nieruch.	36.990,01	61.520,99	—	245.30,98
" lombardu	2.154.943,—	50.000,—	2.104.943,—	—
" bony Tow. i Tow. Kred. Miej.	—	73.467,58	—	73.467,58
" strat i zysków	648,—	74.273,51	—	73.625,51
	148.954.665,30	148.954.665,30	21.504.432,60	21.504.432,60

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Nowem Brudnie pod Warszawą w dniu 31 grudnia 1920 r.

Stan czynny:		Stan bierny:	
Gotówka . . . mk.	67.518,72	Kapitał udział. mk.	29.545,08
Papiery %% własne . . . „	29.731,10	„ zapas. „	79,10
Pożyczki . . . . „	164.899,40	„ specj. „	711,78
Lokaty . . . . „	1.349,58	Wkłady . . . . „	149.218,76
Majątek . . . . „	772,—	Długi . . . . „	67.571,60
		Sumy przechod. „	6.313,62
		Zyski . . . . „	10.830,86
Ogółem mk.	264.270,80	Ogółem mk.	264.270,80

Likwidacja Kaliskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego w Kaliszu.

Komisja likwidacyjna Kaliskiego Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego, stosownie do art. 76 Ustawy o spółdzielniach, podaje do wiadomości członków Towarzystwa i osób zainteresowanych, że wskutek likwidacji rzeczonego Towarzystwa z mocy uchwał dwóch walnych zebrań w dn. 24.IV i 8.V r. b., zgłoszone zostało rozwiązanie Towarzystwa do rejestru. W związku z powyższem Komisja likwidacyjna wzywa wierzycieli Towarzystwa do zgłaszania swych pretensji, a dłużników do regulowania zaciągniętych względem Towarzystwa zobowiązań.

BILANS
BANKU LUDOWEGO
Spółdzielni z ogr. odp. w Końskich, W DNIU 31 GRUDNIA 1920 R.

STAN CZYNNY.	Marki	STAN BIERNY.	Marki
1. Kłasa: a) gotówka w kasie . . . . Mk. 270.069,38; b) „ w P.K.O. w W-wie „ 201.906,67; c) „ w inst. bankowych „ 8.080,—	480.056,05	1. Kapitał rezerwowy . . . . Mk. 23.101,44; 2. „ zapasowy . . . . „ 7.299,61; 3. „ specjalny . . . . „ 25.731,35	56.132,40
2. Pożyczki	502.167,08	4. Udziały	94.848,31
3. Otwarty kredyt	274.854,35	5. Rachunki bieżące	223.647,—
4. Papiery %% własne	65.062,—	6. Wkłady	1.420.255,90
5. Towary na składzie	1.722.861,—	7. T-wo Kredytowe Miejskie w Radomiu . .	2.634,59
6. Dłużnicy i Wierzyciele	122.604,81	8. Redyskonto	178.600,—
7. Udziały w instytucjach społecznych . . .	586,40	9. Niepodniesiona dywidenda	1.094,96
8. Nieruchomość	42.161,79	10. Wierzyciele	1.647.471,82
9. Ruchomości	14.846,62	11. Sumy przechodnie	285.742,84
10. Dokumenty wartościowe skupione . . .	10.545,—	12. Różne pasywa	246.000,—
11. Dostawcy	48.860,70	13. Papiery %% na przechowaniu	74.804,—
12. Sumy przechodnie	158.233,11	14. Papiery %% zabezpieczające pożyczki . .	171.720,—
13. Różne aktywa	826.696,04	15. Czysty zysk za 1920 r.	113.107,13
14. Papiery %% na zabezpieczenie pożyczek . .	171.720,—		
15. Depozyty	74.804,—		
Ogółem	4.516.058,95	Ogółem	4.516.058,95

Księgowy: *J. Ziętarski.*

Zarząd: *Dr. Adam Sarnecki, Teofil Andrusiewicz, Mikołaj Firkowski.*

Rada: *Stanisław Wodzinowski, Stanisław Malanowicz, Antoni Sykulski, Ludwik Wajnbergier, Józef Jendryk.*

STAN RACHUNKÓW
BANKU TOWABZYSTW SPÓŁDZIELCZYCH
DNIA 31 LIPCA 1921 R.

STAN CZYNNY.	Marki	STAN BIERNY.	Marki
Gotówka w skarbcu	82.295.305	Kapitał zakładowy	40.000.000
„ „ Krajowej Kasie Pożyczkowej . . .	11.201.699	„ zapasowy	16.300.000
„ „ Pocztowej Kasie Oszczędności . .	31.062.522	Rezerwa specjalna	300.000
„ „ bankach miejscowych	3.541.443	Wkłady terminowe	26.335.561
5% Bilety Skarbu Polskiego	25.321.644	„ czekowe	535.606.214
Pieniądze zagraniczne	30.627.754	„ oszczędnościowe	28.242.592
Papiery procentowe własne	17.007.997	Weksle zredyskontowane	19.506.580
Udział Banku w przedsiębiorstwach	48.676.920	Rachunki korespondentów (ich)	67.293.746
Weksle zdyskontowane	149.094.337	Weksle korespondentów	14.452.614
Otwarty kredyt	121.818.830	Procenty i prowizja	17.530.032
Zastawy terminowe	22.823.739	Rachunek zysków i strat 1921 r. . . .	29.400.422
Rachunki korespondentów (ich)	177.305.532	Różne rachunki	18.513.445
„ „ (nasze)	37.471.606		
Weksle u korespondentów	4.424.397		
„ inkasowe	10.117.691		
Nieruchomości	9.261.236		
Koszty handlowe	18.611.403		
Różne rachunki	12.817.151		
	813.481.206		813.481.206

Redaktor: Antoni Kleniewski. Wydawca: Polski Związek Rewizyjny Spółdzielni Kredytowych.

Druk. F. Wyszyńskiego i S-ki, Zgoda 5.